GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 76. *Duminecă în 20 Maiŭ (1 Iunie)* 1884.

Din causa sĕrbătorii de Lunĭ, Sf. Constantinŭ şi Elena, diarulŭ va apare Marţĭ după amédĭ. In casŭ însă cândŭ ne-arŭ sosi sciri mai importante, vomŭ scóte unŭ suplimentŭ.

Braşovŭ în 19 (31) Maiu.

Pe cândŭ supunemŭ presentele nóstre apreciărĭ cugetării şi desbaterii cetitorilorŭ noştri, marea conferenţă naţională este întrunită la Sibiiu.

Representanţii poporului românŭ, liberŭ şi legalŭ aleşĭ de alegĕtorii românĭ din Transilvania, Bănatŭ şi Ţéra unguréscă, în acestŭ momentŭ se salută pe malulŭ Cibinului cu iubire frăţéscă şi cu bărbăţiă şi în unire românéscă vorŭ cumpăni şi chibsuí asupra celorŭ de făcutŭ.

Vremile sunt fórte grele.

Acum 16 anĭ cândŭ s'a alcătuitŭ legea numită a naţionalităţilorŭ, din capulŭ locului numele naţiunii române a fostŭ înmormêntatŭ, şi noi, membrii ei, amŭ fostŭ înregistraţĭ ca nisce cetăţenĭ fără nume în „naţiunea politică maghiară.“

O naţiune e ca şi o societate particulară care, décă e desfiinţată, membrii ei se risipescŭ.

E vorba dér, cum s'adunămŭ membrii risipiţĭ, cum sĕ ne strîngemŭ rĕndurile, cum sĕ găsimŭ mijloculŭ de-a puté *trăi* ca Românĭ în vechea nóstră monarchiă?

Nu înţelegemŭ bunulŭ séu rĕulŭ traiŭ individualŭ, ci traiulŭ nostru naţionalŭ, fiinţa şi esistenţa nóstră ca naţiune egalŭ îndreptăţită cu naţiunea maghiară conlocuitóre.

Astfelŭ fiindŭ, trebue sĕ luptămŭ în limitele permise şi legale, pentru ca naţionalitatea nóstră sĕ fie recunoscută oficialŭ.

Orĭ-ce concesiunĭ, orĭ-ce făgăduelĭ fără recunóscerea naţionalităţii nóstre n'au nicĭ cea mai mică valóre reală.

Numai din recunóscerea naţionalităţii nóstre potŭ resulta drepturile de care avemŭ trebuinţă pentru desvoltarea şi esistinţa nóstră atâtŭ individuală câtŭ şi naţională.

Pentru dobândirea acelei recunósceri trebue dér sĕ stăruimŭ şi sĕ luptămŭ cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ *dreptulŭ* de-a trăí şi a ne cultivá în limba nóstră strămoşéscă e unŭ *dreptŭ* eternŭ şi naturalŭ.

Cine póte fi acela care s'aibă acea putere în lume sĕ facă, ca nuculŭ sĕ producă prune şi prunulŭ sĕ rodéscă nucĭ?

O asemenea putere supranaturală ar' trebuí s'aibă, în statulŭ nostru poliglotŭ, aceia, carĭ se gândescŭ sĕ facă din Românŭ Ungurŭ şi mai târḑiu din Ungurŭ Némţŭ.

S'admitemŭ pentru unŭ momentŭ că s'ar găsí cărturarĭ de ai nostri, cari în numele poporului arŭ renunţá la dreptulŭ nostru eternŭ şi naturalŭ şi arŭ acceptá *politica de făgăduelĭ* conformându-se cu legea naţionalităţilorŭ, care ḑice că „suntemŭ cetăţenĭ maghiarĭ de soiŭ românescŭ.“ Nu credemŭ însĕ odată cu capulŭ că poporulŭ i-ar ascultá şi i-ar urmá în acéstă a lorŭ cale de contopire în altă naţionalitate şi în altă lege decâtŭ aceea, în care s'a născutŭ şi botezatŭ.

Instinctulŭ de conservare la poporulŭ românŭ e în gradŭ cu multŭ mai mare desvoltatŭ decâtŭ la mulţĭ cărturarĭ de ai nostri, la ale cărorŭ ferestri nu se mai aude colindându-se în diminéţa lui moşŭ-ajunŭ.

Celŭ mai viu esemplu ni 'lŭ oferă în acéstă privinţă fosta *aristocraţiă română* ardelénă, care pentru a ajunge la saculŭ cu grăunţe s'a lĕpĕdatŭ de legea şi credinţa neamului ei, s'a înstrăinatŭ de sângele ei. Sătenulŭ însĕ n'a fugitŭ nicĭ de jugulŭ iobăgiei, nicĭ de biciulŭ tiraniei; a statŭ pe locŭ, a dusŭ greulŭ şi amarulŭ mărturisindŭ în lumea largă că e Românŭ şi de aceea e oropsitŭ şi prigonitŭ în ţera lui.

Viéţa românéscă a poporului românŭ e ca şi érba câmpului care, cu câtŭ o tai mai adêncŭ cu cósa, cu atâtŭ cresce şi odrăslesce mai desŭ şi mai frumosŭ.

Cine a urmăritŭ cu destulă băgare de sémă lupta nóstră pentru recunóscerea oficială a naţionalităţii române în monarchia Austro-Ungară, acela scie, că ea nu datéză numai de erĭ séu alaltăerĭ şi că prin urmare ea totŭ asemenea cu greu s'ar putea isprăvi mâne séu poimâne.

Pentru aceea însĕ nu trebue sĕ ne descuragiămŭ.

Lupta e viéţă şi, pentru ca sĕ avemŭ viéţă, trebue sĕ luptămŭ şi noi cum au luptatŭ şi părinţii noştri şi precum póte vorŭ trebuí sĕ lupte şi urmaşii noştri, până cândŭ conlocuitorii Maghiarĭ se vorŭ convinge că greşite şi zădarnice le sunt tóte silinţele lorŭ de a-ne contopí. In acelŭ momentŭ vorŭ tratá cu noi ca egalĭ cu egalĭ, şi naţiunea română va puté conlucrá împreună cu naţiunea maghiară pentru binele şi fericirea comună.

Scirĭ telegrafice.

Viena, 31 Maiu. — Maiestatea Sa a primitŭ la două óre după amédĭ în audienţă privată pe principele Bulgariei. Principele purtă uniforma de colonelŭ alŭ regimentului 6 de dragonĭ. Audienţa a duratŭ mai multŭ ca unŭ cuartŭ de oră.

Cronica ḑilei.

Aflămŭ că în Dumineca viitóre se va întruní earăşĭ sinodulŭ parochialŭ de la biserica Sf. Nicolae din Prundŭ (Braşovŭ), deşi auḑimŭ că unŭ membru s'ar fi esprimatŭ, că ar fi mai consultŭ, ca să se amâne*). Nu putemŭ invitá din destulŭ pre parochieni dela numita biserică de a participá înnumĕrŭ câtŭ se va puté mai mare, pentru ca astfelŭ cestiunile parochiale sĕ fie desbătute şi apreciate cum se cuvine. Conclusele ce se vorŭ lua să nu mai fie pe viitorŭ dorinţa câtor-va inşĭ, carĭ în hiperzelulŭ lorŭ se simtŭ chemaţĭ şi îndreptăţiţĭ a avea pururea cele mai bune şi cele mai salutare idei pentru a fericí pe parochieni. —

*

Lucrătorii ferarĭ din Pesta s'au pusŭ în grevă; au făcutŭ cunoscutŭ maiestăţilorŭ lorŭ că dela finele acestei sĕptĕmânĭ vorŭ încetá lucrările, décă nu li se va regulá plata şi nu se va reduce timpulŭ de lucru. Ca minimum alŭ plăţii sĕptămânale sĕ se stabilécă 7 fi. şi timpulŭ de lucru, care acum ţine dela 5 ore diminéţa până la 7 ore séra, sĕ fie dela 6 ore diminéţa până la 6 ore séra.

*

La alegerile suplimentare din Viena pentru senatulŭ imperialŭ, a învinsŭ partidulŭ germanŭ care e pentru dualismŭ, în contra partidului guvernamentalŭ federalistŭ.

*

La 16 şi 17 Maiu, ne spune »Vocea Covurluiului,« a plouatŭ bine la Bucurescĭ, Tecucĭ, Focşanĭ, Panciu,

*) Noi însĕ nu credemŭ că ar fi matadorĭ carĭ sĕ ḑică: le synode c'est moi, adecă eu sunt sinodulŭ.

FOILETONŬ.

Calulŭ fărmecatŭ.

(Naraţiuue din viaţa Săcelenilorŭ.)

Cine nu cunósce pe aşa numiţii Mocanĭ dela Săcele din Transilvania? Cei d'ântâi economĭ de vite, carĭ cutrierau odată cu têrlele lorŭ nemărginite România şi Bulgaria până în Balcanĭ, Moldova şi Basarabia, ba chiar până la Donŭ; carĭ astăḑĭ sunt principalii comercianţĭ românĭ în Bucurescĭ, Brăila, Galaţĭ, Buzĕu, Călăraşĭ, Ploescĭ, Mizilŭ şi în alte oraşe ale României; din carĭ mulţĭ, strimtorindu-se totŭ mai multŭ terenulŭ pentru economia de vite, s'au aşeḑatŭ ca proprietarĭ séu arêndaşĭ în România; ér' acum carĭ au mai rĕmasŭ în vetrele străbune, vorŭ sĕ împopuleze Dobrogea, după ce guvernulŭ unguréscŭ le-a făcutŭ imposibilă esistinţa în vechia lorŭ patriă. Bărbaţii trăescŭ la economia lorŭ, ér' soţiele lorŭ cu copilaşii remânŭ singure acasă. Odată de două orĭ într'unŭ anŭ vinŭ şi ei şi petrecŭ la familiele lorŭ câteva sĕptămânĭ.

Cu deosebire vinŭ pe la Sântu-Ilie şi petrecŭ până la jumĕtatea lui Septemvre.

In acestŭ timpŭ se facŭ însurătorile şi măritişurile.

Nu numai în conformaţiunea fisică, dar' şi în datine, Săcelenii, cum se numescŭ eĭ în Transilvania, se deosebescŭ multŭ de ceilalţĭ Românĭ ardelenĭ.

Femeile, dér' cu deosebire fetele trăescŭ în o separaţiune orientală. Petrecerĭ cu danţurĭ nu se facŭ decâtŭ la nunte. Dér' şi aicĭ mergŭ numai cele măritate şi la care le-u venitŭ bărbaţii acasă. Fără bărbaţĭ nu se ducŭ nicĭ la nunte. Fetele nu esŭ nicĭ până la biserică, decâtŭ numai în nóptea Crăcinnului şi în Vinerea Pascilorŭ de sărută icónele, la Sântu-Ionŭ desŭ de diminéţă de se miruescŭ şi cândŭ se mărturisescŭ şi se cuminecă.

Mamele, carĭ au sĕ-şĭ însóre feciorĭ, în aceste sĕrbătorĭ se ducŭ la biserică şi-şĭ caută cu ochĭ de vulturŭ pe viitórea noră. Numai aicĭ póte s'o vadă. Junii, cari petrecŭ totŭ în România la têrle şi economii, nu vĕdŭ nicĭ odată fetele. Pe cândŭ le vine timpulŭ de însuratŭ, le alegŭ părinţii pe viitórea lorŭ soţiă şi ei vinŭ numai ca mieii la junghiere de-şĭ bagă gâtulŭ în jugulŭ ascunsŭ în florĭ alŭ sântei şi dulcei căsătorii.

După ce s'a dusŭ o rudă, cu deosebire vre o babă din a ḑecea spiţă de rudeniă la părinţii fetei, ca sĕ mai ochéscă vre o dată fata, şi sĕ arunce vre-o vorbă, că óre nu i-ar fi timpulŭ sĕ-i pună învĕlitórea, că, uite, sunt junii cutare şi cutare, şi o sĕ vină sĕ se însóre; apoi după cum prinde vorba lăsată, aşa se apropiă totŭ mai multŭ, până se ficséză o séră, cândŭ junele merge cu părinţii la vedere. Fata vine în casă cu cu o tavă cu dulcéţă, oferă dulcéţa şi dispare. Ea nu grăesce nicĭ unŭ cuvêntŭ séu ḑice cel multŭ: poftiţĭ! Atâta este tótă vederea. Ochii ii ţine plecaţĭ. Fiţĭ însĕ sigurĭ, totŭ ochesce ea pe sub sprâncene pe viitorulŭ ei soţŭ. Décă-i place junelui, se ficséză séra de logodnă, décă nu, nu se vorbesce nimicŭ de logodnă şi esŭ precum au întratŭ.

Acésta se întêmplă forte rarŭ.

Acum vre-o 40—50 anĭ fata venia în casă cu unŭ buchetŭ mare de busiocŭ, care ţinêndu-lŭ la nasŭ îi acoperea tótă faţa, în câtŭ junele în adevĕrŭ nu vedea mai nimicŭ.

Cu scólele, cu civilisaţiunea, au începutŭ acum a se mai desorientalisa. Cu tóte acestea şi acum se întêmplă de vecinulŭ celŭ mai de aprópe nu cunósce faţa vecinului sĕu, décă-i urîtă séu frumósă, întrégă séu schilódă.

Săcelenii se însurau şi se măritau mai nainte numai între ei. Celŭ multŭ décă se amestecau câte o dată cu braşovenii. De cândŭ cu civilisaţiunea s'a schimbatŭ lucrulŭ. Advocaţĭ, preoţĭ, proprietarĭ, funcţionarĭ, mergŭ şi-şĭ alegŭ câte o óchéşă séu câte o blondină de la Săcele.

Cernatulŭ şi Satulungŭ sunt adevĕrata şi principala reşedinţă a Săcelenilorŭ. Poţi sĕ trecĭ pe strade prin Săcele şi sĕ cugeţĭ că nu te-a vĕḑutŭ nimenĭ, te-au vĕḑutŭ însĕ tóte babele, nevestele şi fetele. Mai la fie care casă sunt anume făcute găurĭ mititele în pórtă séu în stoborŭ, fără sĕ se jeneze şi sĕ fie observate, ceea ce pe feréstră

Odobescĭ, Rîmnicu-Săratŭ, Vasluiŭ, Bêrladŭ, Fălciu, Drăncenĭ, Podu Turcului, Săscutŭ şi Motescĭ. A plouatŭ puţinŭ la Têrgu Ocna, Băcău, Iaşĭ, Huşĭ, Adjudŭ, Ivescĭ Piatra, Buhuşĭ şi în genere în Moldova de susŭ. In România de peste Oltŭ a plouatŭ parţialŭ.

*

»L' Indépendence roumaine« află că studenţii din Bucurescĭ s'au întrunitŭ la societatea »Unirea« şi au hotărîtŭ sĕ subscrie o petiţiune pe care o vorŭ adresă ministrului instrucţiunii publice şi decanului facultăţii, ca sĕ céră revocarea d-lui Dr. Rîmniceanu. Studenţii vorŭ enumerá tóte neajunsurile ce le întêmpină de trei anĭ din partea profesorului.

*

In comisiunea pentru regularea graniţelorŭ dintre Austro-Ungaria şi România s'a numitŭ, ḑice „România liberă,“ în loculŭ d-lui N. Ioneseu, d. Leonŭ Negruzzi.

*

Aflămŭ că în judeţele Brăila, Ialomiţa şi Husi în România mai tóte sĕmĕnăturile sunt compromise din causa secetii. Décă în ḑilele acestea ar plouá, totŭ ar mai fi speranţă în privinţa porumbului, dar iarba şi holdele s'au uscatŭ cu desĕvêrşire. O mulţime de muncitorĭ ardelenĭ se întorcŭ din ţéră pe tótă ḑiua în Transilvania. din causă că n'au pututŭ găsí de locŭ lucru la câmpŭ în România.

*

La 22 ale curentei a fostŭ unŭ teribilŭ orcanŭ în Apoldulŭ mare. Vêntulŭ îngrozitorŭ smulgea din rădăcină arborii şi-ĭ culcá la pămentŭ. Mai mulţĭ ómenĭ şi-au perdutŭ vieţă.

*

Poliţia din Lembergŭ a arestatŭ şi cercetatŭ casĕle mai multorŭ persóne, care erau bănuite că facŭ propagandă socialistă. Printre lucrătórele stabilimentelorŭ d'acolo, s'a găsitŭ unŭ apelŭ, care le îndemnau sĕ ia parte la mişcarea socialistă. Poliţia urmăresce cu mare zelŭ pe conjuraţi.

Caransebeşŭ, la 24 Maiu 1884.

Cândŭ vătămămŭ pe cineva, îlŭ urîmŭ din ambiţiune, cândŭ unŭ omŭ nervosŭ prinde a bate pe cineva, cu vină, fără vină, cu câtŭ bătutulŭ strigă mai tare, turbéză şi dă mai cu putere, şi cândŭ ruptŭ de sbuciumare nu mai póte da, înjură ḑicêndŭ: »Tâlharulŭ mi-a scosŭ sufletulŭ, uite, mĕ lovesce altă haia din pricina nemernicului ĕstuia!« Elŭ bate, elŭ se vaietă, elŭ dă, elŭ de cătră pădure; vorba ceea: „hoţulŭ de păgubaşŭ!“

Curatŭ aşa făcŭ fraţii Maghiarĭ. Nervoşĭ din firea lorŭ, hărţăgoşĭ de soiu cum sunt mititeii, batŭ în noi bătaia orbului, noi strigămŭ „vai,“ lumea ne aude şi tace, fraţii ne vĕḑŭ şi n'au ce ne face, noi ne smâncimŭ din o mână a lorŭ şi dămŭ în alta. Cu câtŭ li se dă mâna pe bătaie, cu câtŭ strigămŭ mai tare, mai cruntŭ dau; ér cândŭ nu mai potŭ, ne înjură, că le scótemŭ sufletulŭ. Étă mersulŭ psichologicŭ alŭ frăţescei nóstre convieţuirĭ cu Maghiarii, de cândŭ ne cunóscemŭ istoria până astăḑĭ.

In vremurĭ grele ne-au pusŭ avantgardă spre apĕrarea şi mântuirea lorŭ, împotriva duşmanilorŭ din afară, cândŭ a fostŭ ţéra în pace au pusŭ lanţulŭ şi cnuta pe noi, ne-au storsŭ puterile, ca sĕ se îmbuibe pe sine, ér în lumea largă istoria lorŭ ne-a tratatŭ dreptŭ unŭ poporŭ nemernicŭ şi imbecilŭ.

Totŭ aşa astăḑĭ ne strîngŭ în legĭ şi afară de legĭ, ne tragŭ sudórea şi sângele, drepturile ni-le iau, şi totŭ noi cei oropsiţĭ, totŭ noi cei înjuraţĭ, nu de altceva dér fiindcă li face nervoşĭ rĕbdarea şi vaetulŭ nostru.

Fiindcă amŭ ajunsŭ sĕ vedemŭ din unŭ colţŭ alŭ ţĕrii până în celalaltŭ 3 milióne de fraţĭ deopotrivă apĕsaţĭ, fiindcă ne dóre a trăi aşa, fiindcă nu iubimŭ pe aceia, ce batŭ în noĭ, fiindcă în fine dorimŭ şi lucrămŭ şi noi pentru o stare mai fericită, fraţii Maghiarĭ se înverşunéză, dau mai amarnicŭ şi strigă în lumea largă: „Luaţi-lŭ de sub mine că mĕ omóră!“ Ei dau, ei ne oropsescŭ, ei ne sugrumă, ei strigă.

Nesdrăvanĭ ómenĭ adevĕraţĭ. Dér nu face nimicŭ, Voinicŭ e cine ţine, nu cine dă. Amŭ ţinutŭ o miiă de anĭ. „Unde-a mersŭ miia, mérgă şi suta,“ vorba Românului.

La Cluşiu stegarii culturei apusene în rĕsăritŭ calcă pe cele mai sfinte suvenirĭ ale nóstre, batjocurescŭ în unŭ modŭ barbarŭ tinerimea nóstră, pe cândŭ ea împlinesce cea mai sântă datoriă de pietate faţă de bărbaţii, carĭ au trăitŭ şi au muritŭ pentru naţiunea şi ţéra lorŭ. La Cluşiu junimea poporului cavalerŭ (Lovagias nemzét), cu vorbe şi maniere scârnave insultă femeile nóstre. La Cluşiu generaţia viitóre a poporului isvorŭ de cultură în Orientŭ, cu maniere de crişmă infectéză pe unŭ profesorŭ în prelegerile sale. La Cluşiu poporulŭ patriotŭ demonstréză în contra acelora, carĭ serbéză credinţa Românului faţă de tronŭ. Tóte éstea ni-le facŭ fraţii Maghiarĭ, cu carĭ ne-a învrednicitŭ, cine ne-a învrednicitŭ sĕ trăimŭ frăţesce sub acelaşĭ coperişŭ. Amarnică frăţietate!

Le sufere Românulŭ tóte astea, onorabilĭ compatrioţĭ, dér le încrésta la rĕbuşŭ. Inghite Românulŭ, le ia tóte la inima lui, îşĭ face din tóte éstea o tristă comóră, din care va adăpá pe fii şi strĕnepoţĭ. Étă partea, ce ne aruncaţĭ, de pe masa, din care vĕ îmbuibaţĭ, pe socotéla nóstră, fraţĭ în Christosŭ, ce ne sunteţĭ!

Nu ne slăbiţĭ din o dragoste, şi ne prindeţĭ în alta.

Pe cândŭ în Ardélŭ la Cluşiu copiii voştri ne batjocorescŭ, pe atuncĭ la Caransebeşŭ, voi părinţii ţĕrii ne daţĭ nouĕ semne de dragoste.

In ḑilele astea tocmai trei concetăţenĭ Maghiarĭ modernĭ, în frunte c'unŭ medicŭ asemenea maghiarŭ de némŭ (dar jidauŭ de soiu), cu numele Dr. Weiss, au peregrinatŭ la Pesta, la ministrulŭ Trefort (asemenea maghiarŭ), ca sĕ céră din paralele ţĕrii 3000 fl. spre susţinerea unei grădinĭ de băeţĭ cu scopŭ de maghiarisare, fiindŭ că, de! ei fii lui Arpad (?) suntŭ bătuţĭ de D-ḑeu a trăĭ în mijloculŭ unui némŭ afurisitŭ, între rebelii Românĭ bănăţenĭ, carĭ nu numai, că ţinŭ la limba şi naţionalitatea lorŭ, nu numai, că nu se lasă maghiarisaţĭ, dar au obrazulŭ de a fi mai mulţĭ la numĕrŭ în acestŭ colţŭ de ţéră, şi prin urmare ameninţă a rĕmênea Românĭ, în potriva tuturorŭ opintirilorŭ D-lorŭ, carĭ sunt martirii maghiarismului pre aceste părţĭ.

Onorabilii concetăţenĭ, carĭ între noi fie ḑisŭ, trăiescŭ de pe pielea Românilorŭ, după mărturisirea gazetelorŭ unguresci, au descrisŭ ministrului pe Românii de aicĭ de contrari statului, ér' pe sine dreptŭ apostolĭ séu mai bine ḑisŭ mucenici ai ideei de statŭ maghiarŭ. Ei, carĭ au înfiinţatŭ acea grădină, cu nobilŭ scopŭ (?), fără para în pungă, numai aşa pe socotéla babacăi Trefort prin lamentările şi icóna, ce au făcut-o despre faţa Românilorŭ de aicĭ, au mişcatŭ inima ministrului şi acesta le a promisŭ, că va pune mana sa de ferŭ, spre mântuirea ideei de statŭ maghiarŭ.

Românii de aicĭ indignaţĭ de purtarea acestorŭ onorabilĭ concetăţenĭ, i-au luatŭ la socotélă, unulŭ mai şiretŭ s'a lăpădatŭ, unulŭ n'a fostŭ de a-lŭ prinde, ér' alŭ treilea, Maghiarulŭ jidanŭ Dr. Weiss, întrebatŭ fiindŭ, de consêmte cu cele spuse în gazete în asta privinţă şi de s'au făcutŭ cu scirea D-sale, a rĕspunsŭ cu „ba.“ — Pune pe hărtiă D-le, ce spui, i-au ḑisŭ Românii. — Pe onórea mea! a rĕspunsŭ jidanulŭ. — Ne cunóscemŭ D-le, pune pe hărtiă, nu te codí au reflectatŭ Românii. — Asta nu-o potŭ face, a ḑisŭ apostolulŭ. Atuncĭ suntemŭ în curatŭ, au sfîrşitŭ Ramânii. Dar asta la o parte, asemenea caractere găsimŭ destule între noi, fii ai lui Arpad, n'are sĕ ne surprindă, dar alta e mai mare:

De anĭ de ḑile Românii grăniţerĭ, esclusiva poporaţiune de aicĭ, setoşĭ şi ei de cultură, pe propriele lorŭ parale, câştigate cu sângele lorŭ vĕrsatŭ pentru patriă, cerŭ dela ministru, sĕ li se concédă înfiinţarea unui gimnasiu confesionalŭ. S'au făcutŭ representaţiunĭ, suplicĭ, ursorii şi totŭ ce s'a pututŭ, ministrulŭ însĕ, părintesculŭ şi de lumină respânditorulŭ ministru, tace în interesulŭ culturei şi a ideii de statŭ maghiarŭ. Pe parale proprii, spre cultivarea unui colţŭ de ţéră, ce jertfesce banĭ şi sânge pentru patriă, nu ni se concede ridicarea gimnasiului. Nu ni se concede, şi asta ni se întêmplă din partea concetăţenilórŭ şi ni se întêmplă asta în Europa civilisată.

Cândŭ unŭ poporŭ întregŭ îşĭ cere mijlóce de cultură din propria-i sudóre, nu i se dau, şi cândŭ 3 indiviḑĭ de trista provenienţă, ceru parale din sudórea altora, pentru unŭ institutŭ de maghiarisare, adecă cu scopulŭ idealŭ de a stârpi popóre, lada ţĕrii se deschide. Cumplită comediă! E revoltătoriu! Dar o înghiţimŭ şi asta scumpă patriă comună! Pe noi ne dóre şi asta, şi opinia publică unguréscă ne tratéză de duşmanĭ ai statului; ne dóre de noi şi ei strigă: érăşĭ „Hoţulŭ de păgubaşŭ!“

Nu ni se concede şcóla, nu ni se érta cultivarea dar sĕ se scie, că o şcólă tristă şi puternică facemŭ din desamăgirile cu carĭ suntemŭ hrăniţĭ, şcóla, în care se inţelnescŭ Românii dela opincă până la Vlădică. —

Totŭ în ḑilele estea la congregaţia din Lugoşŭ s'a pertractatŭ causa medicului din Caransebeşŭ, érăşĭ unŭ maghiarŭ înfocatŭ, jidanulŭ Dr. Ziprioss, care la alegerea de Vice-comite a votatŭ cu candidatulŭ ungurilorŭ, în fine unŭ patriotŭ martinŭ ca şi cei trei de mai nainte (martirŭ pentru chimirŭ.) Erá sĕ fie alegere nóuă de medicŭ, fiindcă terminulŭ de 6 anĭ, pe care fusese alesŭ a espiratŭ. Dênsulŭ însĕ a pretestatŭ în contra concursului ḑicêndŭ că a fostŭ alesŭ pe viéţă! Audĭ vorbă? alesŭ pe viaţă, (de ce nu şi pe mórte?), cândŭ legea spune 6 anĭ şi alegĕtorii asemenea. La Congregaţiĕ în potriva voinţei Caransebeşenilorŭ şi a legii, a trasŭ cumpăna pe partea jidanului, fiindcă de, maghiarŭ nu e? patriotŭ nu e?

Sĕ se mai scie încă şi aceea că pomenitulŭ medicŭ nu scie buche românéscă (căcĭ e patriotŭ), şi fiindcă ţĕranii românĭ din cercŭ şi comună n'au ajunsŭ încă la acestŭ gradŭ de patriotismŭ, ca se scie nicĭ unguresce nicĭ jidovesce, e silitŭ bolnavulŭ sĕ se înţelégă cu acela în a cărui mânĭ îi stau ḑilele, în limba păsăréscă. — Amŭ ajunsŭ sĕ fim vindecaţĭ cu puterea şi de limbĭ străine. Halalŭ de leaculŭ, ce întră pe calea asta în stomachulŭ Românului, dar nu face nimicŭ, több is veszett Mohácsnál.

Iată totŭ atâtea ghioldurĭ la adresa nóstră şi totŭ noi duşmanii statului. Fraţii maghiari daŭ şi strigă e lungŭ pomelniculŭ acestorŭ tratărĭ frăţescĭ şi dacă nu ne amŭ şi propusŭ a înghiţĭ sirguitorĭ şi a aduna veninulŭ totŭ, până va da din noi afară, ar fi trebuitŭ sĕ luămŭ lumea în capŭ. Speranţa fraţilorŭ de a vĕ înmulţĭ numĕrulŭ nu li-o răpimŭ însĕ mai avemŭ ḑile de traiŭ pe acestŭ pămentŭ, stămŭ locului şi înghiţimŭ se vedemŭ câtŭ va durá şi acestŭ procesŭ. —

La 3 (15) Maiŭ, ḑi sfântă şi neuitată şi noi Românii de aicĭ amŭ serbatŭ dulcea aducerea aminte a fraţilorŭ căḑuţĭ pentru naţiune, patriă şi tronŭ. O societate frumósă a eşitŭ în o pădure din apropiere cu musică şi veseliă. Am dusŭ şi copii noştrii, sĕ mai vadă şi eĭ odată şi sĕ ţină minte! Petrecerea cu toaste şi hore au duratŭ până în nópte. Gendarmi nu am avutŭ nicĭ asistenţă universitară, nicĭ chiarŭ culte cântece scârnave. Cu tóte estea însă ne amŭ petrecutŭ cu toţii bine şi întorcêndu-ne pre la casele nóstre, deşĭ nu ne amŭ aflatŭ ferestrile şi porţile sparte (fiindcă de, aicĭ fraţilorŭ nu le dă mâna se facă glume próste), amŭ dormitŭ totuşĭ în pace.

S'au făcutŭ cercetărĭ ascunse, că nu cumva amŭ pusŭ Daco-România la cale, dar acelea au fostŭ ridicule căcĭ ţiganii musicanţĭ au ajunsŭ la rolulŭ de poliţai, dar nicĭ acestia n'aŭ sciutŭ sĕ spună altceva. decâtŭ că s'a ḑisŭ să trăiească Românii şi la anulŭ cu bine·

Rădăcină.

Corespondenţă particulară a »Gaz. Trans.«

Bucurescĭ, 17 Maiu.

Timpulŭ băilorŭ a începutŭ şi totuşĭ boerii stau adunaţĭ în oraşulŭ lui Bucurŭ şi chibzuescŭ asupra celorŭ de făcutŭ, ca Românulŭ sĕ-ĭ mérgă mai bine în Ţĕra-românéscă.

Revisuirea constituţiunii în curêndŭ se va terminá şi parlamentulŭ de bună sémă nu se va închide mai înainte de a votá noua lege electorală. Unii sunt însă de părere, că discutarea şi votarea acesteĭ legĭ va fi amânată până la sesiunea de tómnă.

---

n'ar puté-o face. S'a întêmplatŭ, că trecêndŭ câte unŭ june, fata l'a vĕḑutŭ căscândŭ séu suflându-sĕ şi displăcêndu-i, cândŭ a peţit'o l'a refusatŭ numai din acestŭ motivŭ.

Aşŭ dori ca toţĭ Românii sĕ cunóscă totŭ atâtŭ de puţinŭ despărţirea séu divorţulŭ, cum îlŭ cunoscŭ Săcelenii. In Săcele abia din generaţiune în generaţiune décă se întêmplă vre-o despărţire. Care se fie causele acestei fericite aparinţe sociale? Suntŭ mai multe! In casulŭ ântâiŭ este sentimentulŭ religiosŭ. Ce a legatŭ biserica, Săcelenii nu mai desfacŭ. Bunăstarea materială încă îşĭ are influinţa sa însemnată. Femeile sunt renumite de răbdătóre séu paciente. Cândŭ suntŭ nefericite în căsătoriă, ele suferŭ şi tacŭ. Cum am vĕḑutŭ mai susŭ bărbaţii se înţelnescŭ numai de câte-va orĭ în anŭ cu femeile lorŭ. Priu urmare nicĭ nu au timpŭ sĕ trăéscă rĕu împreună. Pe cândŭ ar începe să se urască unii pe alţii şi sĕ încépă neunirile, se despartŭ, ducêndu-se bărbaţii la economiile lorŭ, ér femeile rĕmânŭ acasă. Aşa ei trăescŭ totŭ ca însuraţĭ.

Femeile sunt frumóse, chiar prea frumóse. Sunt inteligente şi lucrătóre.

Pentru tóte aceste calităţĭ fetele din Săcele sunt fórte căutate, fórte multe sĕ mărită în România.

Aşa suntŭ Sacelenii şi unele datine ale lorŭ. Le-amŭ amintitŭ pentru ca sĕ cunóscemŭ puţinŭ têrĕmulŭ pe care se petrece istoria ce vinŭ sĕ vi-o narezu.

* * *

Câţĭ anĭ vorŭ fi nu sĕ scie, căcĭ s'a întêmplatŭ de multŭ şi familia, în care s'a întêmplatŭ istoria, aḑĭ nu mai esistă.

Eră odată unŭ Săceleanŭ fórte avutŭ cu numele Petru Belianŭ. Têrla lui acoperea unŭ câmpŭ întregŭ. Ciobanii lui băteu ciobanii dela ḑece têle. Elŭ ducea lâna la Braşovŭ pe o sută cincĭ-ḑecĭ de carĕ celŭ puţinŭ. Avea herghelii de cai sĕlbaticĭ ca valurile Dunării. Avea atâtea vacĭ, încâtŭ puté sĕ facă baltă albă de lapte, dar cine avea grija lorŭ se le mulgă. Le sugeau viţeii şi şerpii.

Elŭ avea numai unŭ copilŭ cu numele Marcelŭ. Marcelŭ erá frumosŭ, erá şi deşteptŭ. Cu tóte că erá numai de douĕ-ḑecĭ de anĭ, elŭ erá mâna cea dréptă a bătrânului Belianŭ.

Zamfira pusese la Crăciunŭ ochii pe Florica lui Stiubeiu, şi a ḑisŭ în sine: »numai Dumneḑeu s'o ţina, acésta are să-mĭ fie noră!« Plăcutu-i-a Zamfirei de Florica, orĭ de cele douĕ mii de oĭ şi totŭ atâtea mii de galbenĭ, ne vomŭ lumină în cele următóre. Nicĭ Belinescĭ, nicĭ Stiubescĭ aḑĭ nu mai esistă. Peste mormintele lorŭ putemŭ sĕ spunemŭ aḑĭ totŭ ce scimŭ, totŭ ce ni s'a spusŭ.

Belianŭ venisă pe Crăciunŭ acasă. Marcelŭ remasese la têrlă. Zamfira venindŭ dela biserică ḑice cătră Belianŭ:

— Bărbate dragă, am aflatŭ fată la alŭ nostru. Stiubeiŭ are o fată cu numele Florica! — Iă séma sĕ nu fie frumósă ca şi elŭ, scurtă, grósă. nodorósă, ca unŭ piciorŭ de porcŭ.

— O, ce grăescĭ.

— Ce vĕdŭ, aceea grăescŭ, ḑice bĕtrênulŭ, au nu-i Stiubeiu câtŭ unŭ putineiŭ şi nodorosŭ ca o buturugă de teiu, cu căciula ţurcană trasă până în céfă, de pare că căciula îlŭ pórtă pe elŭ, nu elŭ căciula.

— Li, li, bărbate, că minunatŭ mai eşti aḑĭ în ḑiua de Crăciunŭ.

— Ea ascultă muere, cunoscĭ pe Stiubeiŭ?

— Ce vorbă! Pare că nu trece în tótă ḑiua pe sub ochii mei colea la stoborŭ!

— Cunoscĭ şi pe Trina séu mai bine pe Leapşa?

— Mĕ întrebĭ ca-şi cândŭ nu m'aşĭ fi despărţitŭ numai acum de ea icĭ la pórtă.

— Bine! Ei, ce? vrei sĕ-mĭ îngloḑĭ pe Marcelŭ în noroiulŭ lui Stiubeiŭ? Eu cu Anturuga şi cu mócârţanulŭ de Stiubeiŭ, cuscri! Décă-ţĭ place sĕ te sărutĭ cu Leapşa, nêm nimicŭ, dar Marcelŭ este alŭ meu. Singurulŭ moşteanŭ şi n'amŭ ce mai este din familia nóstră, şi apoi sĕ-lŭ aruncŭ în o gârlă cu Stiubeiu? Unde-ţĭ suntŭ minţile babo?

(Va urma.) *Aronŭ Densuşanu.*

Pe cândŭ deputaţii lucrézā în cameră, fără de a avé opesiţiune, în acelaşī timpŭ în afară de cameră opositiunea îşī închégă rêndurile, preparându-şī têrêmulŭ pentru alegerile viitóre.

Oposiţiunea crede, că e fórte potrivitŭ timpulŭ de a întrá pe faţă în acţiune afară din parlamentŭ în contra guvernuluī d-luī Brătianu.

De acea capii oposiţiunii convócă şi organiséză în tótă ţéra întrunirī publice, în care se discută specialmente numai cestiunī interne; ér în ceea ce privesce politica esternă se mărginescŭ a o atinge namai în trécĕtŭ, fără a arĕta o direcţiune positivă, care ar serví dreptŭ angajamentŭ venindŭ la putere.

Aderenţii oposiţiunii se îmulţescŭ pe ḑī ce merge şi mai cu sémă nepotismulŭ, ce domnesce astăḑī, împinge pe mulţī ómeni onestī şi seriosī ca, nevoindŭ a întrá în vr'una din arenele lupteiorŭ de partidŭ, sĕ privéscă cu indiferenţă la politica militantă ce se desfăşură în interiorulŭ ţĕrii cu atâta inverşunare.

E tristŭ lucrŭ a vedé, cum cele mai bune puterī, cele mai oneste caractere se tocescŭ şi se mistuescŭ în acéstă politică militantă, care numai bine n'a adusŭ şi nu va aduce némului românescŭ.

Celŭ mai mare rĕu ce róde la rădăcina guvernului d-lui Brătianu este, după mine, cumululŭ séu aşa numitulŭ bugetarismŭ, ca o persónă sĕ aibă în acelaşī timpŭ câte cincī şi ḑece slujbe, ér altulŭ, fie shiar specialistŭ într'o ramură séu alta, sĕ fie cu desĕvêrşire oropsitŭ.

Oposiţiunea cunósce acéstă slăbiciune a guvernului şi de aceea scie sĕ-o esploateze de minune.

Neapĕratŭ şi guvernulŭ cu ómenii sĕi militéză neobositŭ în combaterea oposiţiunii. Trecutulŭ ei este într'una luatŭ dreptŭ basă de plecare în a-i face cele mai marī acusaţiunī de nepatriotismŭ şi de sarcinī grele ce ar fi impusŭ asupra ţĕrii; şi ca combaterea sĕ aibă resultatu ŭ doritŭ la alegerī, partidulŭ guvernamentalŭ şī-a alesŭ şi organisatŭ unŭ comitetŭ centralŭ cu reşedinţa în Bucuresci. Acestŭ comitetŭ este însărcinatŭ a instituī şi organisá în tóte judeţele subcomitete, carī sĕ lucreze la avisulŭ celui din Bucuresci, şi astfelŭ cu puterī unite sĕ respingă năvala ce ar voí sĕ dea oposiţiunea asupra puterii.

Comitetulŭ centralŭ, după câte audŭ, va scóte unŭ ḑiarŭ pe acţiunī în valóre nominală de 200 mii francī, care sĕ apere politica aşa numitului partidŭ liberalŭ — Brătianistŭ.

Lumea aştéptă cu mare nerĕbdare apariţiunea acestui ḑiarŭ militantŭ de ocasiune, ca sĕ vadă întrucâtŭ programulŭ lui s'ar abate dela cunoscutulŭ programŭ alŭ »Românulŭ«; căcī sciutŭ este, că bĕtrênulŭ Rosetti a fostŭ şi este unŭ trupŭ şi sufletŭ cu d. Brătianu.

Acestŭ rĕu alŭ poliiiceī militante are şi unŭ bine, acela de a face mai cu sémă pe tênĕra generaţiune, sĕ se gândéscă seriosŭ la viitorulŭ Românilorŭ şi sĕ inaugureze o politică bărbătéscă şi sinceră.

E sciutŭ, că politica militantă e timidă şi umilită în afară, bugetarofilă şi cumulardă înăuntru; ér politica bărbătéscă şi sinceră esclude aceste umilirī şi lupte sterile pentru bugetŭ; ea caută cu arma sciinţii, cu curajŭ bărbătescŭ şi cu gândirile omului luminatŭ numai la stabilirea şi consolidarea viitorului unei naţiunī.

Acésta a înţeles'o noua generaţiune şi a începutŭ a se mişcá.

Neapĕratŭ e lucru firescŭ, ca mişcările ei sĕ nu placă multora, carī erau deprinşī a îşī mărginí tótă acţiunea într'unŭ cercŭ fórte restrînsŭ localŭ.

Mulţī érăşī din cei înregimentaţī în taberile partidelorŭ militante politice de până astăḑī se încércă a atrage în partea lorŭ tinerimea şi a o face sĕ se amestee în aceste lupte.

Tinerimea însă s'a feritŭ de aceste înregimentărī şi merge pe o cale de ea însaşī croită şi care póte sĕ dea cele mai bune róde pentru propăşirea némului românescŭ.

Din aceste împrejurărī se esplică şi furtunósele ei adunărī dela universitate, manifestate în contra unorŭ profesorī, carī credŭ, că sunt chiămaţī de provedinţa... bugetară în a croí demersurī politice acelora, carī deja sunt ómenī maturī, cu vederile şi convingerile lorŭ proprii.

Din acestŭ punctŭ de vedere judecatŭ lucrulŭ, eu credŭ, că era cu multŭ mai bine în a lăsá noua generaţiune sĕ-şī plămădéscă singurī calea pentru viitorulŭ ei politicŭ, decâtŭ sĕ se amestece în frământările lorŭ acei ómenī pasionaţī pentru lupte militante şi carī nu vĕdŭ decâtŭ prin prisma intereselorŭ lorŭ particulare.

Omenii nostrī politicī ar trebui se ia esemplu în acéstă privinţă dela vecinii nostri Ungurī, carī sĕ silescŭ din tóte puterile lorŭ, ca fanatismulŭ naţionalŭ sĕ îlŭ sădéscă în inimile tinerimei încă din frageda etate, ér nu ca ai nostrī sĕ 'lŭ stângă şi sĕ 'lŭ năbuşéscă chiarŭ şi acolo unde elŭ; neglijatŭ şi nenutritŭ, vine prin instinctŭ naturalŭ de sânge sĕ isbucnéscă.

Dunărescu.

Corespondinţa nóstră din Comitate.

Buteni, 3 Maiu 1884 n.

In ḑiua de 30 Aprile n. fu alegere de medicŭ cercualŭ în opidulŭ Butenī (com. Arad). Românii n'au isbutitŭ sĕ-şī alégă unŭ crestinŭ, ci ca şi în alţī anī s'a alesŭ unŭ jidanŭ, Fekete József (din Shvarz), care nu pricepe limba poporului. Pre câtŭ am înţelesŭ bieţii alegătorī românī ar fi voitŭ sĕ protesteze, dar părăsindu-i conducătorii lorŭ prin retragere dela votare, éră alţii ţinêndŭ cu jidovimea ca d. e. notariulŭ I. P. şi alţii, românii fură siliţī sĕ tacă.

După alegere s'a datŭ beutură, şi după ce toţī se ameţiră, păşesce d. notarŭ Isidorŭ Popescu, care, suntemŭ siliţī din nenorocire a o spune, în locŭ de a fi mai passivŭ, décă posiţiunea sa nu-i iértă a se mişca românesce, totdéuna a luptatŭ cu mare inverşunare contra intereselorŭ naţiunale ale poporului românescŭ, — păşesce ḑicŭ în mijloculŭ publicului, 30, 40 de inşī cu jidovī cu totŭ şi propune a se aclama candidatŭ de deputatŭ la dieta ţerii, pentru cerculŭ Iosaşelului, d. jude reg. din locŭ Naszády Iván cu programă guvernamentală. La acésta toţī erumpŭ în »élyen« — urī. Au mai vorbitŭ cu mare însufleţire şi s'ă blamatŭ multŭ preotulŭ din Paiuşenī Teodorŭ Rada şi învĕţătorulŭ din Chisindia Filimonŭ Ardelénŭ.

Se vorbesce, că ambi arŭ avé o afacere şi prin acésta credŭ dênşii că vorŭ câstiga, pentrucă altcum nu ne putemŭ esplica acestŭ pasŭ rătăcitŭ alŭ D-lorŭ, sciindu-i până acuma că totdéuna au ţinutŭ la stindardulŭ naţionalŭ.

Altcum slăbiciunī de aceste mai avemŭ noi pe aicī mai vêrtosŭ în protopresbiteratulŭ Halmagiului cu puţine esceptiunī.

Reuşita domnilorŭ e mai ca sigură, de órece în protopopiatulŭ Buteniului ne lipsesce de presente unŭ conductoriu de influinţă, éră în prot. Halmagiului păstoresce părintele Ioanŭ Groza, celŭ care a dispusŭ sĕ se cânte ungaresce în biserica românéscă. Părintele Groza décă ar ţiné la stindardulŭ naţiunalŭ nu cu gura ci cu inima, atuncī în cerculŭ electoralŭ alŭ Iosaşelului totdéuna amŭ reuşí cu cdndidatŭ naţiunalŭ. Din nenorocire însĕ D-sa, de unŭ timpŭ încóce, nu ne putemŭ esplica din ce cause, a stricatŭ fórte multŭ causei naţiunale. Gurile rele ḑicŭ, că şi D-sa ţine multŭ la „resultatele practice.« Nu scimŭ până cândŭ.

Prin urmare domnii şi fraţii nostri patrioţī Maghiarī după ce le succese a învinge pre candidatulŭ naţionalŭ în dóue perióde, acum numai unŭ pasŭ mai făcură şi delăturară şi pre „Viitoristulŭ“ G. Constantini.

Subcomitetulŭ electoralŭ resp. partida naţională nu face nicī o mişcare. Din partea comitetului centralŭ esecutivŭ din Aradŭ avemŭ îndrumare sĕ nu ne angajămŭ cu nimene, pe când domnii patrioţī s'au luatŭ de timpuriu, şi prin ajutoriulŭ jidanilorŭ de carī se află în tótă comuna, corupŭ şi atragŭ pre alegatorī în castrele lorŭ. Astfelŭ cândŭ vomŭ începe noi a ne mişca ne vomŭ pomení singurī. Sĕ nu crédă însĕ nimerea, că poporulŭ va alege deputatŭ cu programă guvernamentală din convicţiune; nu! Poporulŭ nostru în genere ăncă totŭ nu pré scie ce e guvernamentalŭ şi ce e naţionalŭ. Presiunea, gandarmeria, corupţiunea, lipsa de conducătorī, preoţii nostri cei slabī, — acestia alegŭ deputatulŭ guvernamentalŭ!

Astfelŭ stămŭ noi cu causa naţională în cerculŭ Iosaşelului, astfelŭ credŭ vorŭ sta mai mulţī în comitatulŭ Aradului.

In causa alegerii de delegaţī la conferinţa generală din Sibiiu nicī până aḑī n'amŭ căpĕtatŭ instrucţiunī dela comitetulŭ centralŭ din Aradŭ. Noi totŭ amŭ asceptatŭ. Pe semne în comitatulŭ Aradului nu s'a alesŭ nicī unŭ delegatŭ, celŭ puţinŭ nu sciu unde s'ar fi făcutŭ alegere. Póte că nicī nu se vorŭ alege. Cine scie ce va mai fi şi acésta?

Tiberiu Grach.

Academia Română.

(Urmare.)

II. Premiulŭ Statului Heliade Rădulescu de 5,000 lei se va decerne în cursulŭ sesiunii generale din Martie-Aprile 1885, unei cărţī scrise în limba română cu conţinutŭ literarŭ, care se va judeca mai meritória printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1883 până la 31 Decembre 1884.

NB. Concurenţii la aceste premii vorŭ binevoí a trimete la cancelaria Academiei române în Bucurescī — Palatulŭ universităţii — operele lorŭ, carī vorŭ fi în condiţiunile de timpŭ aci însemnate, în câte 12 exemplare, până la 31 Decembre 1884.

III. Premiulŭ Statului Lazarŭ, de 5.000 lei se va decerne, în sesiunea generală a anului 1885, celei mai bune disertaţiunī scrise în limba română asupra următorului subiectŭ:

„Studiu asupra agriculturei, industriei şi comerciului în România.«

Lucrarea va trata despre starea actuală a acestorŭ trei ramure de producţiune şi despre mijlócele de a le ameliora. O ochire asupra istoriei economice a României în seculii 17, 18 şi 19 va precede acestui studiu. Studiulŭ va fi făcutŭ din punctulŭ de vedere economicŭ şi technicŭ. Manuscrisulŭ trebue sĕ cuprindă materiă pentru celŭ puţinŭ 300—400 pagine de tiparīŭ în 8° garmond. Terminulŭ presentării manuscriselorŭ la concursŭ va fi până la 31 Decembre 1884.

IV. Premiului Statului Heliade Rădulescu de 5.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din Martie-Aprile 1886, celei mai bogate colecţiunī de arii populare romăne.

Colecţiunile vorŭ trebuí sĕ întrunéscă următórele condiţiunī:

1. Ariile se fie arangiate pentru clavirŭ şi la melodiile cântate din gură, pentru clavirŭ şi voce cu însĕmnarea cuvintelorŭ sub note.

2. Sĕ fie însoţite de o indicare pe câtŭ sĕ va puté mai completă a publicărilorŭ anteriόre de melodii romăne.

3. Sĕ se arete loculŭ şi imprejurările, în carī au fostŭ adunate melodiile cele nouĕ.

Terminulŭ presentării colecţiunilorŭ la concursŭ va fi până la 31 Decembre 2885.

V. Premiulŭ Statului Lazarŭ de 5.000 lei se va decerne în sesiunea générală din Martie—Aprile 1887 celei mai bune lucrărī în limba română asupra următorului subiectŭ.

„Flora descriptivă a unui judeţŭ din România“ după alegerea concurentului.

Mannscrisulŭ trebue sĕ cuprindă materiă pentru 300—400 pagine de tiparŭ în 8° garmond.

Terminulŭ presentării manuscriselorŭ la concursŭ va fi 31 Decembre 1886.

VI. Premiulŭ Alexandru Ioanŭ Cuza, de 4.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din primăvéra anului 1887 celei mai bune disertaţiunī în limba română asupra următorului subiectŭ:

»Istoria Româniiorŭ în Dacia Traiană, dela Aurelianŭ până la fundarea principatelorŭ Moldova şi Ţéra-românéscă.«

Intinderea operatului va fi de 20 cóle de tiparŭ în 4° micŭ séu 8° ordinarŭ cu litere cicero. Terminulŭ presentării manuscriselorŭ va fi 31 Decembre 1886.

NB. Manuscrisele relative la premiele de sub N-rii III, IV, V şi VI se vorŭ presinta anonime, purtândŭ o devisă, care va fi reprodusă pe unŭ plicŭ sigilatŭ conţinêndŭ numele concurentului.

Academia îşī reservă dreptulŭ de a tipări în publicaţiunile sale lucrările ce se vorŭ premia.

Diverse.

Unŭ nou advocatŭ. — D. Dr. Theodorŭ Mihali a deschisŭ cancelaria advocaţială în Deeşiu.

Necrologŭ. — Familia Cirlea din Alba-Iulia cu durere anunţă mórtea iubitului soţŭ, tată, socru şi frate Samuilŭ Cirlea, în etate de 73 anī. Fie'i ţĕrina uşóră!

Opinca. — Maghiarii, cu ocasiunea eroismului ce l'au desvoltatŭ în Clusiu, s'au esprimatŭ: »opinca s'a ridicatŭ încontra cismei, dar nicī cândŭ nu se va face cismă.« Unu Românŭ mai deunăḑī, auḑindŭ de acéstă esprimare a ḑisŭ: »Opinca se va face cismă, dar nicī odată cismă cu pintenī!«

In momentulŭ de a puue ḑiarulŭ sub presă primimŭ următórea telegramă:

Aradŭ, 31 Maiŭ.

Venindu-ne la cunoscinţă că preşedintele comitetului centralŭ esecutivŭ, Iónu Popovici Deseanu, care în şedinţele de Lunī şi Marţī ale comitetului a militatŭ pentru întrarea Românilorŭ în partida guvernamentală, a făcutŭ alianţă cu organele comitatense pentru desavuarea hotărîrilorŭ comitetului, convocândŭ în modŭ clandestinŭ pe Mercurea viitóre o conferenţă la Aradŭ a alegătorilorŭ românī din comitatŭ; subsemnaţii membrii ai comitetului centralŭ, voindŭ a ferí pe alegătorii românī de mistificările şi seducerile ce se intenţionéză, le aducemŭ la cunoscinţă hotărîrile comitetului centralŭ, privitóre la atitudinea Românilorŭ faţă cu alegerile de deputaţī.

Acele hotărîrī ale comitetului sună astfelŭ:

Românii din comitatulŭ Aradului iau parte activă la alegerī pe basa programei naţionale stabilită în conferinţa din Sibiiu la 1881.

Ei vorŭ luptá în oposiţiă faţă cu guvernulŭ; îndatorindu-se a sprijiní moralminte pe candidaţii oposiţiei de orī ce nuanţă.

In cercurile unde partida naţională română nu va avé candidaţii sĕi, vorŭ votá pentru candidaţii oposiţiei maghiare.

Oposiţiunea maghiară la rêndulŭ ei asemenea s'a angajatŭ a lucrá pentru reuşita candidaţilorŭ naţionalī românī în cercurile Radna, Boroşneu şi Iosăşelŭ.

D. Deseanu declarândŭ categoricŭ că, după încheiarea şedinţelorŭ comitetului, va zădărnicí esecutarea hotărîrilorŭ acestui comitetŭ şi că va combate pe faţă acele concluse, subscrişii vedemŭ în acestŭ demersŭ alŭ domniei sale unŭ atentatŭ la programa şi solidaritatea naţională.

Dreptŭ aceea îlŭ considerămŭ ca eşitŭ din partida naţională.

Subscrişii membrii ai comitetului centralŭ esecutivŭ, pentru salvarea onórei naţionale şi concluselorŭ comitetului, ne simţimŭ moralmente îndatoraţī a le esecută noi înşine.

Nicolau Philimonŭ, Dr. Dumitru Magdu, Iónŭ Câmpianŭ, George Telescu, Dr. Iónŭ Popŭ, Pavelŭ Truţa, Iónŭ Moldovanŭ, Gregoriŭ Venterŭ, Vasile Mangra, M. B. Stănescu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 31 Maiu st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.70
Rentă de aurŭ 4% . . .	92.05
Rentă de hârtiă 5% . .	88.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.60
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.52
Bonurĭ rurale transilvane	101.50
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.40
Renta de hârtiă austriacă	80.50
Renta de arg. austr. . .	81.35
Renta de aurŭ austr. . .	102.—
Losurile din 1860 . . .	135.25
Acţiunile băncei austro-ungare	862.—
Act. băncei de creditŭ ung.	310.52
Act. băncei de creditŭ austr.	309.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.75
Napoleon-d'orĭ	9.70
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.75
Londra 10 Livres sterlinge	122.30

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 17 Maiŭ st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump. $94^{7}/_{8}$	vênd. $95^{1}/_{8}$
Renta rom. amort. (5%) . .	» $95^{1}/_{4}$	» 95
» convert. (6%) . .	» $98^{1}/_{8}$	» $100^{3}/_{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	» 32	» 34
Credit fonc. rural (7%) . .	» $102^{1}/_{4}$	» $105^{1}/_{4}$
» „ „ (5%) . .	„ $92^{1}/_{2}$	„ $93^{3}/_{4}$
» » urban (7%) . .	» $103^{1}/_{2}$	» 104
» » » (6%) . .	» $99^{1}/_{3}$	» 100
» » » (5%) . .	» $90.^{5}/_{8}$	» $90^{1}/_{2}$
Banca naţională a României	» 1379.	» ——
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	» $379.^{1}/_{2}$	» —
« » » Naţională . .	» 237.	» —
Aurŭ	» $3.40^{1}/_{2}$	» 3.40
Bancnote austriace contra aurŭ	» 2.07.	» 2.09

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 31 Maiu st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump. 9.31	Vênd. 9.33
Argint românesc	» 9.24	» 9.28
Napoleon-d'orĭ	» 9.64	» 9.67
Lire turcescĭ	» 10.90	» 10.98
Imperialĭ	» 9.90	» 9.96
Galbenĭ	» 5.62	» 5.66
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	» 100.50	» 101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.	

Numere complete din „Gazetă„ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI"

DIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente

se potŭ face la **1** şi **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . , .	12 fl. v. a.
» » » ½ » . . .	6 » »
» » » ¼ » . . .	3 » »
Se acórdă abonamente şi lunare cu . .	1 » »
Pentru România şi străinătate pe anŭ .	36 francĭ
» » » » ½ » .	18 »
» » » » ¼ » .	9 »

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
» » » 5— 8 »	15%
» » » 9—11 »	20%
» » » 12—15 »	30%
» » » 16—20 »	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

2—3

Concursŭ.

Devenindŭ vacante 10 din ajutórele acordate la învĕţăcei de meserii în anii trecuţĭ, se publică prin acésta din nou concursŭ la 10 stipendii de câte 25 fl. pe anŭ, menite pentru tinerĭ românĭ, carĭ voiescŭ a învĕţá vre-o meseriă, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria (bărdăşia) faurăria, mĕsĕria, (têmplăria), cismăria, pălărieria, curelăria, şelăria, maşinăria agricolă.

Cererile au se înaintá comitetului »Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ« în Sibiu până la 20 Iunie st. n. 1884. Cererile întrate mai târḑiu nu se vorŭ considerá.

La cerere sĕ se acludă:

1) Atestatŭ de botezŭ, din care sĕ se véḑă, că concurentulŭ este de nascere românŭ şi că are celŭ puţinŭ vêrsta de 14 anĭ.

2) Atestatŭ scolasticŭ, din care sĕ se véḑă, că concurentulŭ are celŭ puţinŭ cunoscinţele, ce se predau în şcólele primare din Austro-Ungaria şi sĕ cunóscă şi o altă limbă folosită în ţéră, precum maghiară séu germană.

3) Reversŭ dela părinţĭ séu tutorĭ, prin care aceştia se obligă, că vorŭ lăsa pre fiii séu pupulii lorŭ sĕ inveţe meseria, la care se aplică, până cândŭ vorŭ eşí sodalĭ cu atestate în regulă.

4) Contractulŭ în originalŭ séu în copiă vidimată, ce părintele séu tutorulŭ concurentului a încheiatŭ cu măiestrulŭ la care învĕţăcelulŭ este primitŭ spre a învĕţá meseria.

Avêndŭ învĕţăceii purtare bună în tóte privinţele, stipendiulŭ conferitŭ li se lasă în folosire până la terminarea învĕţăturei, ficsată în contractŭ.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentrn literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută la Sibiu în 18 Maiu st. n. 1884.

Iacobŭ Bologa, v.-preşedinte. **Dr. D. P. Barcianu,** secretariu.

Tipografia Alexi Braşovŭ.